

بعضی از آثار روایت شده در مورد ماه شعبان

۱- از عایشه - رضی الله عنها - روایت شده است می گوید: پیامبر ﷺ به صورتی پشت سر هم طوری روزه می گرفت که می گفتیم هیچ وقت افطار نمی کند و همیشه روزه است، و بعضی اوقات هم افطار می کرد و می گفتیم هیچ وقت روزه نمی گیرد، و پیامبر ﷺ را ندیده ایم که یک ماه کامل پشت سر هم روزه بگیرد به جز ماه رمضان، و در ماه شعبان بیشتر از همه ماه های دیگر روزه می گرفت.^۱

۲- از ابی سلمه روایت شده که عایشه - رضی الله عنها - گفته است: پیامبر ﷺ هیچ ماهی به اندازه ماه شعبان روزه نگرفته است، ماه شعبان را بصورت کامل روزه می گرفت، و می گفت: به اندازه طاقت و توان خود عمل کنید، چون خداوند خسته و درمانده نمی شود تا شما خسته و درمانده نشوید، و محبوب ترین و پسندیده ترین عبادت نزد پیامبر ﷺ عبادتی است که بر آن دوام باشد با اینکه کم و اندک باشد، و پیامبر ﷺ هر گاه عبادتی را انجام می داد بر آن دوام و استقامت داشت.^۲

۳- از عمران بن حصین - رضی الله عنهما - روایت شده است که او یا مردی از پیامبر ﷺ سؤال کرد: ای فلانی آیا اواخر این ماه (شعبان) را روزه گرفته ای؟ گفت: گمان

۱- رواه البخاری فی صحیحہ المطبوع مع فتح الباری، (۲۱۳/۴)، حدیث شماره (۱۹۶۹) و صحیح مسلم، کتاب الصیام، حدیث (۱۱۵۶).

۲- رواه البخاری فی صحیحہ مع فتح الباری، (۲۱۳/۴)، حدیث (۱۹۷۰) (۸۱۱/۲)، و صحیح مسلم، کتاب الصیام حدیث: (۷۸۲)

۲ بعضی از آثار روایت شده در مورد ماه شعبان

می‌کنم منظورش رمضان باشد، مردم گفتند: خیر یا رسول‌الله ﷺ، گفت: هر گاه روزه نگرفتی دو روز روزه بگیر. متفق علیه.^۱

۴- اَبی سلمه می‌گوید: از عایشه - رضی الله عنها - شنیدم می‌گفت: قضای بعضی از روزه‌های ماه رمضان بر من واجب بود، نمی‌توانستم آنها را جز در ماه شعبان قضا کنم متفق علیه.^۲

۵- از عبدالله بن ابی قیس روایت شده که از عایشه - رضی الله عنها - شنیده است: محبوب‌ترین و پسندیده‌ترین ماه نزد پیامبر ﷺ که آن را روزه بگیرد ماه شعبان بود و آن را به رمضان وصل می‌کرد.^۳

۶- از ابی هریره رضی الله عنه روایت شده است که پیامبر ﷺ فرمود: «إِذَا انْتَصَفَ شَعْبَانَ فَلَا تَصُومُوا».^۴

۱- رواه البخاری فی صحیحہ مع فتح الباری، (۲۳۰/۴)، حدیث: (۱۹۸۳) و گفت: أظنه یعنی رمضان را نگفته است. و می‌گوید گفته است: (من سرر شعبان) و رواه مسلم، کتاب الصیام، حدیث شماره (۱۱۶۱).

۲- رواه البخاری فی صحیحہ، حدیث شماره: (۱۹۵۰) و رواه مسلم فی صحیحہ، حدیث (۱۱۴۶)

۳- رواه امام احمد فی مسنده، (۱۸۸/۶) رواه ابوداود فی سننه، (۸۱۲/۲)، حدیث شماره (۲۴۳۱)، رواه النسائی فی سننه، (۱۹۹/۴) و رواه ابن خزیمه فی صحیحہ، (۲۸۲/۳)، حدیث شماره (۲۰۷۷)، و مستدرک حاکم، کتاب الصوم ۱/ ۴۳۴ و گفته: این حدیث بر شرط شیخین است، اما آن را روایت نکرده اند.

۴- رواه امام احمد فی مسنده، (۴۴۲/۲) و رواه ابوداود فی سننه، (۷۵۱/۲) کتاب الصوم، حدیث شماره: ۲۳۳۷، و سنن ترمذی، ابواب الصوم، حدیث شماره: ۷۳۵ و گفته: این حدیث حسن صحیح

بعضی از آثار روایت شده در مورد ماه ۳ شعبان

هر گاه ماه شعبان به نصف رسید روزه نگیرید.

۷- ابوهریره رضی الله عنه از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت می کند، قال صلی الله علیه و آله: «لا يتقدم أحدكم رمضان بصوم يوم أو يومين، إلا أن يكون رجل كان يصوم صومه فليصم ذلك اليوم»^۱ متفق علیه.

هیچ یک از شما یک یا دو روز قبل از رمضان روزه نگیرد، مگر کسی که عادت خودش باشد که در این روزها همیشه روزه گرفته اشکالی ندارد آن روز روزه بگیرد.

۸- أم سلمه - رضی الله عنها - می گوید: هرگز پیامبر صلی الله علیه و آله را ندیده‌ام دو ماه پشت سر هم روزه بگیرد به جز ماه شعبان و رمضان.^۲

۹- اسامه بن زید - رضی الله عنهما - می گوید: گفتم ای رسول خدا صلی الله علیه و آله در هیچ ماهی مثل ماه شعبان شما را ندیده‌ام که روزه بگیری؟ قال صلی الله علیه و آله: «ذلک شهر یغفل الناس عنه بین

است، و سنن ابن ماجه، کتاب الصیام، حدیث شماره: ۱۶۵۱، و سنن دارمی، کتاب الصیام، باب: ۳۴. علما در صحت این حدیث اختلاف نظر دارند.

۱- صحیح بخاری با فتح الباری، حدیث شماره: ۱۹۱۴، و سنن مسلم، کتاب الصیام، حدیث شماره: ۱۰۸۲.

۲- مسند امام احمد ۶/ ۳۰۰، و سنن نسائی، کتاب الصیام، باب: ۳۳، و سنن ترمذی، ابواب الصیام، حدیث شماره: ۷۳۳ و گفته: حدیث حسن است، و امام طحاوی این حدیث را در شرح معانی الآثار ۲/ ۸۲ کتاب الصیام، باب الصوم بعد النصف من شعبان إلى رمضان روایت نموده است.

۴ بعضی از آثار روایت شده در مورد ماه شعبان

رجب و رمضان، وهو شهر ترفع فيه الأعمال إلى رب العالمين، فأحب أن يرفع عملي
وأنا صائم»^۱.

این ماه، ماهی است که مردم از آن غافل هستند، میان ماه رجب و رمضان قرار دارد،
ماهی است اعمال انسان‌ها به طرف خداوند می‌روند، پس دوست دارم در حالی که
روزه هستم اعمال به طرف خداوند عروج کند.

۱۰- انس رضی الله عنه می‌گوید: از پیامبر صلی الله علیه و آله سؤال شد بعد از ماه رمضان چه روزه‌ای فضل و
ثواب بیشتری دارد؟ گفت: ماه شعبان برای تعظیم رمضان، گفت: چه صدقه و احسانی
ثواب بیشتری دارد؟ پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: صدقه و احسان در ماه رمضان.^۲

۱۱- عایشه - رضی الله عنها - می‌گوید: رسول خدا صلی الله علیه و آله را شبی گم کردم، بیرون
رفتم دیدم در بقیع است، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: آیا ترسیدی که خدا و رسول صلی الله علیه و آله او بر شما ظلم
و ستم کنند؟ گفتم: ای رسول خدا صلی الله علیه و آله گمان کردم نزد همسران دیگری رفته‌ای، فرمود:

۱- مسند امام احمد ۵/ ۲۰۱ و سنن نسائی، کتاب الصیام ۴/ ۱۰۲، و علامه البانی گفته: این اسناد
حسن است. برای تفصیل بیشتر به سلسله الأحادیث الصحیحة، حدیث شماره: ۱۸۹۸ مراجعه
شود.

۲- رواه الترمذی فی سننه، (۸۶/۲) ابواب الزکاة، حدیث شماره: (۶۵۷) و گفته است حدیثی غریب
است. رواه الطحاوی فی شرح معانی الآثار، حدیث شماره (۱۷۷۸) و رواه ابن جوزی فی العلیل
المتناهیة، حدیث (۹۱۴) و گفته: این حدیث صحیح نیست.

بعضی از آثار روایت شده در مورد ماه ۵ شعبان

خداوند شب نیمه شعبان به آسمان دنیا می آید و بیشتر از تعداد موهای گوسفندان قبیله کلب^۱ گناهان را می بخشد.^۲

۱۲- ابوموسی اشعری^{رضی الله عنه} از رسول خدا^{صلی الله علیه و آله} روایت می کند که فرمود: «إن الله لیطلع فی لیلۃ النصف من شعبان، فیغفر لجميع خلقه، إلا لمشرك أو مشاحن».^۳

خداوند شب نیمه شعبان جويا می شود، تمام گناهان مردم را می بخشد، مگر کسی که مشرک و یا معاند و دشمن توز خدا و رسول^{صلی الله علیه و آله} او باشد.

۱۳- علی بن ابیطالب^{رضی الله عنه} روایت می کند که پیامبر^{صلی الله علیه و آله} فرمود: «إذا كانت لیلۃ النصف من شعبان، فقوموا نهارها، فإن الله ینزل فیها لغروب الشمس إلى سماء الدنيا، فیقول:

۱- کلب از شاخه های قضاچه می باشد، و ایشان بنو کلب بن ویره بن ثعلبه بن حلوان بن عمرا بن الحافی بن قضاچه هستند، و هر که از این قبیله باشد او را کلبی می گویند. به الاشتقاق لابن درید ص: ۲۰ / ۵۳۷-۵۴۳ و صبح الأعشی ۱ / ۳۱۶ و معجم قبائل العرب ۳ / ۹۹۱-۹۹۳ مراجعه شود.

۲- رواه امام احمد فی مسنده، (۲۳۸/۶) و رواه الترمذی فی سننه، (۱۲۱/۲-۱۲۲)، ابواب الصیام، حدیث شماره: (۷۳۶) امام بخاری این حدیث را ضعیف می داند. - رواه ابن ماجه فی سننه، (۴۴۴/۱)، حدیث (۱۳۸۹)، و العلل المتناهیة لابن الجوزی، حدیث شماره: ۹۱۵.

۳- رواه ابن ماجه فی سننه، (۴۵۵/۱)، حدیث (۱۳۹۰) قال بوضیری فی زوائد ابن ماجه، (۱۰/۲): اسناد این حدیث ضعیف است، به موارد الظمان، کتاب الأدب، حدیث شماره: ۱۹۸۰ مراجعه شود.

۶ بعضی از آثار روایت شده در مورد ماه شعبان

ألا من مستغفر فأغفر له! ألا مسترزق فأرزقه! ألا مبتلى فأعافيه! ألا كذا ألا كذا، حتى
يطلع الفجر»^۱.

پیامبر ﷺ می فرماید: هر گاه نیمه شعبان فرارسید، روز آن را به عبادت مشغول شوید، چون خداوند با غروب خورشید به آسمان دنیا می آید، و می گوید: آیا کسی هست که طلب بخشودگی و عفو کند تا او را ببخشم و عفو کنم؟! آیا کسی وجود دارد که طلب رزق و روزی کند تا او را روزی دهم؟! آیا بیمار و مریضی وجود دارد که خواستار شفا باشد تا او را شفا دهم؟! آیا ... آیا ... تا طلوع فجر ادامه دارد.

در مورد فضیلت ماه شعبان و نماز خواندن در آن احادیث زیادی آمده اند که حافظین حدیث آنها را موضوع و ساختگی می دانند، از جمله فرموده ی آن حضرت ﷺ: «رجب شهر الله وشعبان شهری ورمضان شهر أمتی ...».

پیامبر ﷺ فرمود: ماه رجب، ماه خدا، و ماه شعبان ماه من، و ماه رمضان ماه امت من است. و قوله ﷺ: «يا علي من صلی مائة ركعة في ليلة النصف من شعبان، يقرأ في كل ركعة بفاتحة الكتاب وقل هو الله أحد عشر مرات، قال النبي ﷺ: يا علي! ما من عبد يصلی هذه الصلوات إلا قضی عزّ وجل حاجة طلبها تلك الليلة ...»^۲.

۱- رواه ابن ماجه في سننه، (۴۴۴/۱)، حدیث شماره (۱۳۸۸) بوصیری در زوائد ابن ماجه، (۱۰/۲) می گوید: در سند آن ابن ابی سبره که نامش ابوبکر بن عبدالله بن محمد بن ابی سبره است احمد و ابن معین می گویند: احادیث را درست می کرد. آن را ضعیف می دانند، ابن حجر در تقریب التهذیب گفته: او را متهم به وضع کرده اند، و عقیلی در الضعفاء الكبير ۲/ ۲۷۱ شبیه این را گفته است.

۲- ابن جوزی این حدیث را در کتاب الموضوعات ۲/ ۱۲۷، ۱۲۸ و ۱۲۹ در ردیف احادیث موضوع قرار داده است. و می گوید: شکی نداریم که موضوع است و راویان آن جاهیل هستند. حافظ ابن

بعضی از آثار روایت شده در مورد ماه ۷ شعبان

ای علی هر کسی در این شب یعنی شب نیمه شعبان یکصد رکعت نماز بخواند در هر رکعت سوره فاتحه و قل هو الله احد را ده بار بخواند، ای علی هر کسی این نمازها را بخواند خداوند هر نیاز و طلب این فرد را که در این شب از او بخواند برایش فراهم خواهد کرد.

و همچنین می فرماید: «من صلی لیلة النصف من شعبان ثنتی عشرة رکعة، یقرأ فی کل رکعة ﴿قل هو الله أحد﴾ ثلاثین مرة، لم یخرج حتی یری مقعده من الجنة ...»^۱ والله اعلم.

هر کس شب نیمه شعبان دوازده رکعت نماز بخواند، در هر رکعت قل هو الله احد را سی دفعه بخواند، خارج نخواهد شد مگر اینکه جای خود را در بهشت خواهد دید.

قیم در المنار المنیف، ص: ۹۸ شماره: ۱۷۵ می نویسد: و از جمله ی احادیث موضوع احادیث نماز نیمه ی شعبان است، و سیوطی این حدیث را اللآلی المصنوعه ۵۷/۲، ۵۸ و ۵۹ در ضمن احادیث موضوع آورده است و هم چنین شوکانی در الفوائد المجموعه ص: ۵۱ و ۵۲.

۱- ابن جوزی آن را در ردیف احادیث موضوعات آورده است، (۱۲۹/۲). ابن قیم جوزی در المنار المنیف، ص (۹۹)، شماره (۱۷۷) آن را بیان کرده و گفته: موضوع است، و سیوطی در اللآلی المصنوعه ۵۹/۲ آن را موضوع خوانده است.